

Tolerancija – tai pakantumas kitiems

Ruslanas Ditkevičius, Marius Goročovskis

Tolerancija – tai pakantumas kitiems, supratimas, kad kitas žmogus gali skirtis nuo mūsų, ir pripažinimas, kad jis turi teisę būti kitoks nei mes. Šis žodis kilo iš lotyniško „tolerantia“, reiškiančio kantrybę, ir pirma buvo vartojamas kalbant apie religijos laisvę ir pakantumą kitatikiams.

Kam reikalinga tolerancija?

Pasaulyje gyvena daugybė skirtingų žmonių grupių – baltaodžiai, juodaodžiai, katalikai, musulmonai, vyrai, moterys, homoseksualai ir heteroseksualai. Mes galime nemėgti kai kurių iš jų, ir, žinoma, kai kurie gali nemėgti ir mūsų. Tačiau jei visi laikysimės taisyklės, kad skirtumai – ne pagrindas nesantaikai, užgauliojimams ar persekiojimui, kiekvienas galėsime jaustis saugiai.

Jei esi tolerantiškas, tai dar nereiškia, kad tu privalai draugauti su tais, kurių nemėgsti, juos aukštinti ar garbinti. Tolerancija – tai paprasčiausiai supratimas, kad jie yra tau lygūs, kad jie – tokie patys žmonės, piliečiai, asmenybės, ir turi vienodas teises kaip ir tu.

Ar reikia toleruoti viską? Kur yra tolerancijos ribos?

Iš esmės, tolerancija yra leidimas žmogui būti savimi ir gyventi taip, kaip jis nori. Tačiau tas žmogus, jo gyvenimo būdas, elgesys ir kalbos neturi pažeisti kito žmogaus teisių ir laisvių – pavyzdžiui, šmeižti ar skatinti susidoroti su juo. Ne visos nuomonės, ne visi žodžiai ar veiksmai gali patikti kitiems, tačiau jei tai išreiški kaip nuomonė, niekas negali tavęs nubausti vien dėl to, kad tu pasakei, jog nemėgsti rusų.

Tačiau jei nuolatos kalbėsi neigiamai apie rusus, juos kaltinsi nebūtais dalykais, įžeidinėsi ir raginsi su jais susidoroti, tikėtina, kad prieš tave bus imtasi ne tik teisinių veiksmų (už nesantaikos kurstymą gresia bausmės), bet ir susilauksi komentarų, tave patį ims kaltinti netolerancija, ragins tau nepritarti.

Tolerancija nėra absoliuti – ji baigiasi tada, kai pažeidžiamos kito žmogaus teisės ar užsiimama kitokia nusikalstama veikla.

Ar daug yra tolerantiškų žmonių?

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atlikta apklausa atskleidė, kad maždaug 80% Lietuvos gyventojų laiko save tolerantiškais. Tačiau šiuo skaičiumi galima suabejoti – apklausa taip pat parodė, kad dauguma iš tų 80% negalėtų dirbti su „kitokiais“. Labai paplitusi tokia nuomonė: „Aš esu tolerantiškas, kol JŲ nematau ir negirdžiu“, arba „Toleruoju, kol tai manęs neliečia“. Tačiau tai parodo tik abejingumą kitokiems žmonėms, o ne toleranciją. Susidūrus su kitos grupės atstovu užslėptas nepakantumas kaipmat išskyla aikštėn.

Ar įstatymai apibrėžia toleranciją?

1995 m. Jungtinių Tautų priimtoje Tolerancijos Deklaracijoje teigiama, kad tolerancija nėra nuolaidžiavimas, malonė ar paprasčiausias atlaidumas, atvirkščiai, tolerancija yra aktyvus, pozityvus požiūris, kurį lemia universalių žmogaus teisių ir laisvių supratimas ir pripažinimas.

Kitaip tariant, toleruoti – nereiškia pakęsti, kentėti, ignoruoti ką nors tarsi kokią blogybę. Toleruoti reiškia suvokti ir pripažinti, kad kitos lyties, tautybės, tikėjimo, seksualinės orientacijos, pažiūrų ar kitų ypatybių turintis žmogus nėra blogesnis, žemesnis, menkesnis.

Lietuvos teisės aktuose tolerancija minima, bet nėra apibrėžta, dėl to yra sudėtinga nustatyti jos pažeidimo atvejus, ar suprasti, ką valstybės pareigūnai gali pripažinti „netolerancija“.

Nuo tolerancijos yra neatskiriamos kitos sąvokos – diskriminacija bei žmogaus teisės.

Šis straipsnis Tolerantiško jaunimo asociacijos vykdomo projekto „Kovok už save – už LGBT teises“ vienas iš veiklos rezultatų. Projektą remia Nyderlandų karalystės ambasada Vilniuje ir Nyderlandų karalystės užsienio reikalų ministerija. ----> [skaityti](#)